

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

ΜΕΡΟΣ Α – ΔΙΜΕΡΗ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΦΑΣΕΩΝ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΦΑΣΕΩΝ	
1.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
1.1.1	Βασικές έννοιες στα κράματα	3
1.1.2	Τεχνικές κραμάτωσης	5
1.2	ΦΑΣΗ	7
1.3	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΝΟΣ ΚΡΑΜΑΤΟΣ	8
1.4	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ	10
1.5	ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	11
1.6	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΦΑΣΕΩΝ	12
1.7	ΜΟΝΟΜΕΡΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	14
1.8	ΔΙΜΕΡΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	17
1.9	ΠΟΣΟΣΤΟ ΦΑΣΕΩΝ ΣΕ ΔΙΜΕΡΗ ΚΡΑΜΑΤΑ	23
1.10	ΚΑΝΟΝΑΣ ΤΟΥ GIBBS (ΚΑΝΟΝΑΣ ΤΩΝ ΦΑΣΕΩΝ)	25
1.11	ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ	27
1.12	ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	28
2.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΦΑΣΗΣ ΙΣΟΜΟΡΦΩΝ ΔΙΜΕΡΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	
2.1	Διάγραμμα Cu-Ni	33
2.2	Σκλήρυνση με σχηματισμό στερεού διαλύματος λόγω αντικατάστασης	39
2.3	Πορεία στερεοποίησης σε ισόμορφο σύστημα	42
2.4	ΑΣΚΗΣΕΙΣ	46
3.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ ΦΑΣΕΩΝ ΕΥΤΗΚΤΙΚΟΥ ΣΗΜΕΙΟΥ ΣΕ ΔΙΜΕΡΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	
3.1.	ΔΙΜΕΡΕΣ ΚΡΑΜΑ Cu-Ag	51
3.2.	ΜΙΚΡΟΔΟΜΕΣ ΣΤΑ ΕΥΤΗΚΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	53

3.2.1	Κράμα ευτηκτικής σύστασης	54
3.2.2	Μηχανισμός σχηματισμού ευτηκτικής δομής	57
3.2.3	Κράματα που στη θερμοκρασία περιβάλλοντος αποτελούνται από μία φάση.	59
3.2.4	Στερεά διαλύματα με ενίσχυση διασποράς	60
3.2.5	Υποευτηκτικά κράματα	65
3.2.6	Υπερευτηκτικά κράματα	70
3.3	ΑΝΤΟΧΗ ΚΡΑΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΖΟΥΝ ΕΥΤΗΚΤΙΚΗ ΔΟΜΗ	72
3.3.1	Ενίσχυση κραμάτων με διασπορά δεύτερης φάσης	72
3.4	ΚΑΜΠΥΛΕΣ ΨΥΞΗΣ ΚΡΑΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΖΟΥΝ ΕΥΤΗΚΤΙΚΗ ΔΟΜΗ	79
3.5	ΛΥΜΕΝΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	82
3.6	ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	91
4.	ΑΛΛΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΦΑΣΕΩΝ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ	
4.1	ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΡΙΩΝ ΦΑΣΕΩΝ	97
4.2	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΦΑΣΕΩΝ ΜΕ ΠΕΡΙΤΗΚΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΟ	99
4.3	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΦΑΣΕΩΝ ΜΕ ΜΟΝΟΤΗΚΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΟ	101
4.4	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΦΑΣΕΩΝ ΜΕ ΕΥΤΗΚΤΟΕΙΔΕΣ ΣΗΜΕΙΟ	102
4.5	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΦΑΣΕΩΝ ΜΕ ΠΕΡΙΤΗΚΤΟΕΙΔΕΣ ΣΗΜΕΙΟ	103
4.6	ΠΟΛΥΠΛΟΚΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ ΦΑΣΕΩΝ ΣΕ ΔΙΜΕΡΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	104
4.7	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΥΡΕΣΗΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΩΝ ΤΡΙΩΝ ΦΑΣΕΩΝ ΣΕ ΠΟΛΥΠΛΟΚΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΦΑΣΕΩΝ	112
4.8	ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΣΤΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΦΑΣΕΩΝ	117
4.9	ΑΣΚΗΣΕΙΣ	119

5.	ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ Fe-C	
5.1.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΦΑΣΕΩΝ ΤΟΥ Fe-Fe ₃ C	123
5.2	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΔΟΜΩΝ ΠΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΖΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΚΡΑΜΑΤΑ Fe-C ΚΑΤΑ ΤΗ ΒΡΑΔΕΙΑ ΑΠΟΨΥΞΗ	127
5.2.1	Ευτηκτοειδής χάλυβας	127
5.2.2	Υποευτηκτοειδής χάλυβας	131
5.2.3	Υπερευτηκτοειδής χάλυβας	138
5.3	ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΥΤΗΚΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΥΤΗΚΤΟΕΙΔΟΥΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ	145
5.4	ΟΙ ΧΑΛΥΒΕΣ ΓΕΝΙΚΑ	145
5.4.1	Ιδιότητες και εφαρμογές	145
5.4.2	Ο ρόλος των κραματικών στοιχείων στους χάλυβες	150
5.5	ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ	152
5.6	ΛΥΜΕΝΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	157
5.7	ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	166

ΜΕΡΟΣ Β – ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΦΑΣΕΩΝ ΣΤΟΥΣ ΧΑΛΥΒΕΣ

6.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΥΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥΣ ΦΑΣΕΩΝ	
6.1	ΕΙΔΗ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΩΝ ΦΑΣΕΩΝ	171
6.1.1	Μετασχηματισμοί με απλή διάχυση	171
6.1.2	Μετασχηματισμοί με διάχυση	172
6.1.3	Μετασχηματισμοί χωρίς διάχυση	172
6.2	ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΦΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΣ	173
6.2.1	Μετασχηματισμοί με διάχυση	173
6.2.2	Μετασχηματισμοί χωρίς διάχυση	180
6.3	ΣΤΑΔΙΑ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΩΝ ΜΕ ΔΙΑΧΥΣΗ – ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ	181
6.3.1	Το στάδιο της πυρηνοποίησης	182
6.3.2	Το στάδιο της ανάπτυξης	190

7.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΙΣΟΘΕΡΜΟΥ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ή ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΤΤ	
7.1	ΟΙ ΚΥΡΙΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΦΑΣΕΩΝ ΜΕ ΔΙΑΧΥΣΗ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΘΕΡΜΙΚΕΣ ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΕΣ	195
7.2	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΙΣΟΘΕΡΜΟΥ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ (ΤΤΤ)	197
7.3	ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΜΕ ΔΙΑΧΥΣΗ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ Fe-C	199
7.3.1	Μία πρώτη ματιά σε διάγραμμα ΤΤΤ	199
7.3.1.1	Μηχανισμός διάχυσης στο σύστημα Fe-C	199
7.3.1.2	Διάγραμμα ΤΤΤ στο σύστημα Fe-C	200
7.4	ΤΑΧΥΤΗΤΕΣ ΑΠΟΨΥΞΗΣ	205
7.5	ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ ΙΣΟΘΕΡΜΟΥ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ	207
7.6	ΠΩΣ ΠΡΟΚΥΠΤΕΙ ΕΝΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΙΣΟΘΕΡΜΟΥ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ;	209

8.	ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΜΕ ΔΙΑΧΥΣΗ ΣΤΟΥΣ ΧΑΛΥΒΕΣ	
8.1	Ο ΠΕΡΛΙΤΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ	213
8.1.1	Μηχανισμός περλιτικού μετασχηματισμού	217
8.1.2	Επίδραση της θερμοκρασίας στη μικροδομή και στις μηχανικές ιδιότητες του περλίτη	218
8.1.3	Επίδραση του κοκκομετρικού μεγέθους του ωστενίτη στη μικροδομή του περλίτη	220
8.2	Ο ΜΠΑΙΝΙΤΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ	221
8.2.1	Χρόνος μετασχηματισμού σε σχέση με τη θερμοκρασία	226
8.2.2	Επίδραση της θερμοκρασίας στη μικροδομή και στις μηχανικές ιδιότητες του μπαινίτη	228
8.2.2.1	Μορφολογία ανώτερου μπαινίτη	229

8.2.2.2	Μορφολογία κατώτερου μπαινίτη	230
8.2.2.3	Θερμοκρασία μετασχηματισμού και αντοχή μικροδομών	231
9.	ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΧΩΡΙΣ ΔΙΑΧΥΣΗ – Ο ΜΑΡΤΕΝΣΙΤΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ	
9.1	ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΜΑΡΤΕΝΣΙΤΗ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΤΤΤ	235
9.2	ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΜΑΡΤΕΝΣΙΤΙΚΟΥ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΧΑΛΥΒΑ	241
9.3	ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΜΑΡΤΕΝΣΙΤΗ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΚΗΣ ΔΟΜΗΣ ΤΟΥ	244
9.4	Η ΜΙΚΡΟΔΟΜΗ ΤΟΥ ΜΑΡΤΕΝΣΙΤΗ	246
9.5	ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΜΑΡΤΕΝΣΙΤΗ ΛΟΓΩ ΜΙΚΡΟΔΟΜΗΣ	256
9.6	ΜΑΡΤΕΝΣΙΤΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΕ ΑΛΛΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	257
9.6.1	Γενικά χαρακτηριστικά μαρτενσιτικών μετασχηματισμών	257
9.6.2	Συστήματα που παρουσιάζουν μαρτενσιτικούς μετασχηματισμούς	261
9.6.3	Το φαινόμενο της μνήμης σχήματος	266
10.	ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ ΜΑΡΤΕΝΣΙΤΗ	
10.1	ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	269
10.2	ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΜΑΡΤΕΝΣΙΤΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΦΟΡΑΣ	271
10.3	ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΡΤΕΝΣΙΤΗ ΑΠΟ ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ	278
10.4	ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΥ ΕΠΑΝΑΦΟΡΑΣ ΣΤΙΣ ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΜΑΡΤΕΝΣΙΤΗ ΑΠΟ ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ	281
10.5	ΥΠΟΛΕΙΠΟΜΕΝΟΣ Ή ΠΑΡΑΜΕΝΩΝ ΩΣΤΕΝΙΤΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ	283
10.6	Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΜΑΡΤΕΝΣΙΤΙΚΗΣ ΒΑΦΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ	287

11.	ΚΛΙΜΑΚΩΤΕΣ ΒΑΦΕΣ	
11.1	ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΒΑΦΗ	289
11.1.1	Θερμικές τάσεις κατά τη μαρτενσιτική βαφή	291
11.1.2	Τάσεις μετασχηματισμού κατά τη μαρτενσιτική βαφή	293
11.2	ΚΛΙΜΑΚΩΤΗ ΜΑΡΤΕΝΣΙΤΙΚΗ ΒΑΦΗ	293
11.3	ΚΛΙΜΑΚΩΤΗ ΜΠΑΙΝΙΤΙΚΗ ΒΑΦΗ	294
12.	ΟΙ ΜΙΚΡΟΔΟΜΕΣ ΣΤΟΥΣ ΧΑΛΥΒΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ	
12.1	Η ΜΙΚΡΟΔΟΜΗ ΤΟΥ ΣΦΑΙΡΟΪΔΙΤΗ	299
12.2	ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΟΦΕΙΛΕΤΑΙ Η ΑΝΤΟΧΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΔΟΜΩΝ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ FE-C	300
12.3	ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΙΚΡΟΔΟΜΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ	304
13.	ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΣΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ 6-12 ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	
13.1	ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΣΤΟΥΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥΣ ΦΑΣΕΩΝ ΣΤΟΥΣ ΧΑΛΥΒΕΣ	307
13.2	ΛΥΜΕΝΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ 6-12	317
13.3	ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	333
14.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΙΣΟΘΕΡΜΟΥ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΑΝΘΡΑΚΟΥΧΟΥΣ ΜΗ ΕΥΤΗΚΤΟΕΙΔΕΙΣ ΧΑΛΥΒΕΣ	
14.1	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΠΤ ΓΙΑ ΥΠΟΕΥΤΗΚΤΟΕΙΔΕΙΣ ΑΝΘΡΑΚΟΥΧΟΥΣ ΧΑΛΥΒΕΣ	342
14.2	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΠΤ ΓΙΑ ΥΠΕΡΕΥΤΗΚΤΟΕΙΔΕΙΣ ΑΝΘΡΑΚΟΥΧΟΥΣ ΧΑΛΥΒΕΣ	349
14.3	ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΑΝΘΡΑΚΑ ΣΤΟ ΜΑΡΤΕΝΣΙΤΙΚΟ	355

14.4	ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ ΛΥΜΕΝΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	361
15.	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	375
16.	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	379
16.1	ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	380
	Πίνακας 16.1: Φυσικές ιδιότητες επιλεγμένων υλικών	380
	Πίνακας 16.2: Διεθνές σύστημα μονάδων	381
	Πίνακας 16.3: Δεκαδικά πολλαπλάσια και υποπολλαπλάσια μονάδων	382
	Πίνακας 16.4: Βασικές φυσικές σταθερές	382
	Πίνακας 16.5: Συντελεστές μετατροπής μονάδων πίεσης	383
	Πίνακας 16.6: Ο Περιοδικός Πίνακας των στοιχείων	384
16.2	ΕΙΚΟΝΕΣ ΜΙΚΡΟΔΟΜΩΝ ΥΠΟΕΥΤΗΚΤΟΕΙΔΩΝ ΧΑΛΥΒΩΝ	386
16.3	ΕΙΚΟΝΕΣ ΜΙΚΡΟΔΟΜΩΝ ΛΕΥΚΟΥ ΧΥΤΟΣΙΔΗΡΟΥ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΘΕΡΜΙΚΕΣ ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΕΣ	391